

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR BANKO LUMINOR BANK AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-11-18 Nr. 429-429
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir banko *Luminor Bank AS*, veikiančio per skyrių Lietuvoje, (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2007 m. liepos 19 d. pareiškėjas su *Nordea Bank Finland Plc* Lietuvos skyriumi (kurio teises ir pareigas perėmė bankas) sudarė Vertybinių popierių sąskaitos sutartį (toliau – vertybinių popierių sutartis). Vertybinių popierių sąskaitoje buvo saugomi pareiškėjo turimi investicinio fondo *duomenys neskelbiami* (toliau – Fondas) vienetai – 347,348 Fondo vieneto. 2007 m. liepos 19 d. pareiškėjas ir *Nordea Bank Finland Plc* Lietuvos skyrius sudarė banko sąskaitos sutartį Nr. *duomenys neskelbiami*, kuri 2016 m. birželio 13 d. susitarimu buvo atnaujinta (toliau – banko sąskaitos sutartis). Pareiškėjui buvo atidarytos trys banko sąskaitos, susietos su banko sąskaitos sutartimi.

2020 m. rugsėjo 3 d. pareiškėjas telefonu kreipėsi į banką prašydamas uždaryti jo turimas sąskaitas banke. Bankas patenkino pareiškėjo prašymą: 2020 m. rugsėjo 10 d. uždarė pareiškėjo banke turimas banko sąskaitas ir panaikino interneto banko paskyrą.

2021 m. balandžio 10 d. telefonu pareiškėjas informavo banką, kad negali prisijungti prie savo interneto banko paskyros. Bankas atliko vidaus tyrimą ir pastebėjo, kad dėl banko darbuotojų klaidos 2020 m. rugsėjo 10 d. uždarant banko sąskaitas ir panaikinant galimybę prisijungti prie interneto banko paskyros buvo nepastebėta, kad pareiškėjas banke turi ir vertybinių popierių sąskaitą, kurioje yra saugomi pareiškėjui priklausantys Fondų vienetai. Bankui panaikinus interneto banko paskyrą, pareiškėjas neteko galimybės per interneto banko paskyrą prisijungti prie savo vertybinių popierių sąskaitos.

2021 m. balandžio 13 d. bankas informavo pareiškėją, kad interneto banko paskyros paslauga pareiškėjui bus atnaujinta, tačiau tam, kad tai galėtų padaryti, pareiškėjo paprašė pateikti galiojantį pareiškėjo asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. 2021 m. balandžio 14 d. bankas, atsižvelgęs į susiklosčiusią padėtį, suteikė pareiškėjui priegią prie interneto banko paskyros jam dar nepateikus galiojančio asmens tapatybę patvirtinančio dokumento. 2021 m. gegužės 17 d. bankas pareiškėją informavo, kad interneto banko priega prie vertybinių popierių sąskaitos yra apribota, tokie apribojimai bus panaikinti, jeigu pareiškėjas ne vėliau kaip iki 2021 m. gegužės 31 d. bankui pateiks galiojantį jo asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

2021 m. balandžio 14 d. pareiškėjas pateikė pretenziją bankui ir nurodė, kad bankas nepagrįstai nuo 2020 m. rugsėjo mėn. apribojo pareiškėjo galimybę disponuoti pareiškėjo vertybinių popierių sąskaitoje turimais 347,348 Fondo vieneto. Taip pat, pareiškėjas teigė, kad apie numatomus pokyčius *duomenys neskelbiami* valdomose investicinių fondų akcijų klasėse banko buvo informuotas tik likus vienai dienai iki pakeitimų įsigaliojimo – 2021 m. kovo 30 d., todėl neturėjo jokių galimybių imtis veiksmų, susijusių su turimais Fondo vienetais, iki pokyčiams įsigaliojant. Pareiškėjas banko prašė „atstatyti jo pažeistus turtinius interesus“, nurodydamas, kad „piniginis ekvivalentas (JAV doleriais) iki 2021 m. kovo 31 d. pakeitimų turėtų Fondo vienetų 2021 m. vasario 17 d. kaina būtų laikomas tinkamu Status Quo atstatymu“.

2021 m. balandžio 14 d. pareiškėjas kreipėsi ir į Lietuvos banką prašydamas išnagrinėti

jo skundą. Minėtame prašyme pareiškėjas teigė, kad bankas tik 2021 m. kovo 30 d. elektroniniu laišku jį informavo, kad nuo 2021 m. kovo 31 d. įsigalioja banko iniciatyva atlikti pakeitimai dėl jo vertybinių popierių sąskaitoje laikomų Fondo vienetų. Pareiškėjas teigė, kad bankas nesilaikė minimalaus informavimo apie pakeitimus termino, dėl to pareiškėjas negalėjo išreikšti bankui savo nesutikimo su daromais pakeitimais.

Taip pat pareiškėjas teigė, kad negali prisijungti prie savo interneto banko paskyros ir negali patikrinti, kaip banko atlikti pakeitimai paveikė jo vertybių popierių sąskaitoje laikomus Fondo vienetus. Pareiškėjas nurodė, kad bankas tam, kad būtų atnaujinta jo interneto banko paskyra, reikalauja pateikti galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir tokį reikalavimą jam pateikė tik telefonu.

2021 m. birželio 30 d. Lietuvos bankas raštu Nr. S 2021/(34.42.E-3402)-12-3432 pateikė atsakymą į pareiškėjo 2021 m. balandžio 14 d. skundą, jame pareiškėjui paaiškino, kad „atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, Lietuvos banko vertinimu, kad Banko reikalavimas pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą yra pagrįstas (grindžiamas galiojančiais įstatymų reikalavimais, kurių Bankas privalo laikytis). Atitinkamai, norint turėti prieigą prie investicinių vienetų ir disponuoti jais, Jums reikalinga pateikti galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą – pasą ar asmens tapatybės kortelę, kas leistų Bankui Jus tinkamai identifikuoti.“ Minėtame atsakyme Lietuvos bankas taip pat teigė, kad „kiek susiję su Banko įsipareigojimais klientui dėl kliento saugomo turto ir su tuo susijusia jo materialine atsakomybe, pastebime, kad Banko įsipareigojimai dėl kliento saugomo turto nustatyti šiuo metu galiojančių Banko investicinių paslaugų teikimo sąlygų 7 skyriuje, o pagal šių sąlygų 12.2 punktą, Bankas privalo atlyginti tiesioginius nuostolius, kilusius dėl įsipareigojimų nevykdymo ar netinkamo vykdymo. Atsižvelgdamas į tai, Bankas 2021 m. gegužės 17 d. rašte informavo, kad dėl susidariusios situacijos Jums patyrus tiesioginių nuostolių, tai įrodančius dokumentus Jūs turėtumėte pateikti Bankui jo nurodytu elektroninio pašto adresu. Atitinkamai, patyrus tiesioginių nuostolių, siūlome Jums papildomai kreiptis į Banką ir pateikti reikiamą informaciją.“

2021 m. rugpjūčio 5 d. pareiškėjas pakartotinai kreipėsi į Lietuvos banką ir teigė, kad nesutinka su 2021 m. birželio 30 d. Lietuvos banko pateiktu atsakymu į jo skundą. Minėtame kreipimesi pareiškėjas, be nesutikimo su Lietuvos banko 2021 m. birželio 30 d. atsakymu į jo 2021 m. balandžio 14 d. skunde pateiktus reikalavimus, išdėstė ir nuostolio dėl neteisėtų banko veiksmų atlyginimo reikalavimą.

Pareiškėjas teigė, kad dėl banko neteisėtai panaikintos prieigos prie jo interneto banko paskyros jis neteko galimybės prisijungti prie savo vertybinių popierių sąskaitos ir dėl to patyrė tiesioginių nuostolių, nes 2021 m. vasario 16–17 d. norėjo parduoti savo turimus Fondo vienetus už priimtina kaina, tačiau negalėjo jų parduoti dėl to, kad dėl banko klaidos negalėjo prisijungti prie savo interneto banko paskyros. Pareiškėjas teigė, kad 2021 m. vasario 16 d. jungėsi prie savo vertybinių popierių sąskaitos per interneto banko paskyrą turėdamas tikslą tą dieną parduoti visus turimus Fondo vienetus, nes kaina jau buvo pasiekusi pareiškėjo pageidaujama lygį. Vis dėlto, kelis kartus pamėginus, nepavyko prisijungti prie savo interneto banko paskyros, todėl pareiškėjas pagalvojo, kad bus sutrikęs banko sistemų darbas, ir į banką nesikreipė. Pareiškėjas teigė, kad tuo metu negalėjo įtarti, kad prisijungti prie sąskaitos ir disponuoti savo turtu ji neturi jokių galimybių jau nuo 2020 rugsėjo mėn. Pareiškėjo vertinimu, jo tiesioginių nuostolių suma yra lygi visų Fondo vienetų pardavimo už 2021 m. vasario 16 d. dienos kainą vertei.

2021 m. rugpjūčio 13 d. raštu Nr. S 2021/(34.72.E-3403)-PR-695 „Dėl kreipimosi trūkumų šalinimo“ Lietuvos bankas pareiškėjui nustatė 7 dienų terminą kreipimosi trūkumams pašalinti: patikslinti pareiškėjo pateiktą reikalavimą dėl neteisėtų banko veiksmų atlyginti tiesioginius pareiškėjo patirtus nuostolius, nurodyti konkrečią pareiškėjo patirtų nuostolių sumą, kurios pareiškėjas reikalauja, kad bankas atlygintų. Taip pat Lietuvos bankas paprašė pareiškėjo pateikti jo patirtą nuostolį įrodančių dokumentų kopijas.

2021 m. rugpjūčio 27 d. pareiškėjas patikslino savo kreipimąsi ir nurodė prašantis, kad bankas dėl neteisėtų savo veiksmų atlygintų pareiškėjui jo patirtus tiesioginius 15 193 JAV dolerių nuostolius. Pareiškėjas paaiškino, kad jo patirtą tiesioginį nuostolį įrodo faktas, kad pareiškėjas 2021 m. vasario 16 d. negalėjo inicijuoti pavedimo parduoti visus turimus Fondo vienetus, nes bankas neteisėtai buvo panaikinęs galimybę prisijungti prie pareiškėjo interneto banko paskyros.

Atsižvelgdamas į tai, kad šio reikalavimo pagrįstumo vertinimas yra susijęs su ginčo dalyku, Lietuvos bankas dėl šio pareiškėjo pateikto reikalavimo pagrįstumo pradėjo ginčo nagrinėjimo procedūrą. Tačiau 2021 m. rugpjūčio 5 d. kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas,

be minėto ginčo reikalavimo, išdėstė ir savo nesutikimą su Lietuvos banko 2021 m. birželio 30 d. rašte Nr. S 2021/(34.42.E-3402)-12-3432 pateiktu atsakymu į 2021 m. balandžio 14 d. pareiškėjo skundą ir nurodė banko veiksmus, kuriais buvo pažeistos jo teisės ir teisėti interesai. Šiame sprendime bus pasisakoma tik dėl pareiškėjo 2021 m. rugpjūčio 5 d. kreipimesi į Lietuvos banką išdėstyto reikalavimo rekomenduoti bankui atlyginti tiesioginius 15 193 JAV dolerių nuostolius pagrįstumo.

Bankas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime dėl pareiškėjo reikalavimo dėl neteisėtų banko veiksmų atlyginti jo patirtus tiesioginius 15 193 JAV dolerių nuostolius paaiškino, kad, nors pareiškėjas teigia, kad 2021 m. vasario 16 d. bandė prisijungti prie savo interneto banko paskyros ir parduoti vertybinių popierių sąskaitoje saugomus Fondo vienetus, tačiau bankui patikrinus turimus duomenis vidinėse banko sistemose nebuvo užfiksuoto jokio pareiškėjo bandymo jungtis prie interneto banko paskyros nei 2021 m. vasario 16 d., nei 2021 m. vasario 17 d. Banko sistemų turimais duomenimis, pareiškėjas pirmą kartą, po to kai per klaidą buvo panaikinta galimybė prisijungti prie interneto banko paskyros, prie savo interneto banko paskyros nesėkmingai bandė prisijungti tik 2021 m. kovo 31 d. ir 2021 m. balandžio 10 d.

Bankas teigė prašęs pareiškėjo pateikti, jo teigimu, dėl neteisėtų banko veiksmų patirtus tiesioginius nuostolius įrodančius dokumentus, kad bankas galėtų juos įvertinti ir priimti sprendimą dėl patirtų nuostolių kompensavimo. Tačiau pareiškėjas jų bankui nepateikė. Bankas pažymėjo, kad, atsižvelgiant į tai, kad banko turimi banko vidaus sistemų išrašai nepatvirtina pareiškėjo teiginio, kad jis 2021 m. vasario 16 d. ar kitą dieną po jos, norėdamas parduoti savo vertybinių popierių sąskaitoje laikomus Fondo vienetus, jungėsi prie savo interneto banko paskyros, tačiau to padaryti negalėjo, nes bankas per klaidą buvo panaikinęs prisijungimo prie interneto banko paskyros galimybę, taip pat atsižvelgiant ir į tai, kad pareiškėjas bankui nepateikė jokių jo patirtus tiesioginius 15 193 JAV dolerių nuostolius pagrindžiančių dokumentų, nėra jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių, kad pareiškėjas patyrė realių finansinių nuostolių, nes 2021 m. vasario 16 d. negalėjo atlikti investicinių Fondų pardavimo operacijos.

Bankas atkreipė dėmesį, kad pareiškėjo reikalavimas atlyginti nuostolį yra tik hipotetinis, bet ne realus. Bankas remiasi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, kurioje pasisakoma kad nuostoliai turi būti realūs, šalims yra draudžiama kurti hipotetinius nuostolius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis, priimta civilinėje byloje R. G. v. V. G., bylos Nr. 3K-7-335/2013).

Banko teigimu, nors dėl banko klaidos pareiškėjui buvo panaikinta galimybė prisijungti prie interneto banko paskyros, tai nereiškia, kad buvo panaikinta ir pareiškėjo galimybė disponuoti vertybiniais popieriais, turimais vertybinių popierių sąskaitoje. Pareiškėjas disponuoti savo turimais Fondo vienetais ir atlikti visas su jais susijusias operacijas, įskaitant pirkimo ir pardavimo sandorius galėjo atvykęs į bet kurį banko padalinį, tačiau to nepadarė.

Bankas prašė pareiškėjo reikalavimą atlyginti 15 193 JAV dolerių nuostolius atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, iš esmės šalių ginčas kilo dėl sutartinės civilinės atsakomybės taikymo bankui, nes bankas nepagrįstai panaikino pareiškėjo interneto banko paskyrą ir pareiškėjas 2021 m. vasario 16 d. negalėjo savo banke turimoje vertybinių popierių sąskaitoje įvykdyti sandorio – parduoti turimų Fondo vienetus už priimtina 2021 m. vasario 16 d. kainą. Pareiškėjas teigia, kad dėl banko klaidos buvo panaikinta jo interneto banko paskyra, nors jis banke turėjo vertybinių popierių sąskaitoje saugomų Fondų vienetus, kuriuos norėjo parduoti. Bankas pripažįsta, kad pareiškėjo interneto banko paskyra dėl banko klaidos buvo panaikinta nepagrįstai, ir prašo pareiškėjo pateikti patirtą nuostolį pagrindžiančius įrodymus. Pareiškėjui pateikus įrodymus, pagrindžiančius patirtus nuostolius, bankas spręstų klausimą dėl šių nuostolių atlyginimo.

Civilinio kodekso 6.245 straipsnio 1 dalyje apibrėžiama, kad civilinė atsakomybė – tai turtinė prievolė, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas, o kita šalis privalo atlyginti padarytus nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas.

Civilinė atsakomybė atsiranda esant asmens, įpareigoto atlikti atitinkamus veiksmus ar nuo jų susilaikyti, neteisėtiems veiksams ar neveikimui, kaltei dėl šių neteisėtų veiksmų padarymo ar neveikimo, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp veiksmų ar neveikimo ir atsiradusios žalos (Civilinio kodekso 6.246–6.249 straipsniai). Kasacinis teismas savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad sutartinei civilinei atsakomybei žalos (įskaitant negautas pajamas) atlyginimo forma (Civilinio kodekso 6.245 straipsnio 3 dalis, 6.256 straipsnis) taikyti nepakanka sutarties neįvykdymo (pažeidimo) fakto – šio teisių gynimo būdo taikymas sietinas su dar trimis sąlygomis – žala (Civilinio kodekso 6.249 straipsnis), priežastiniu neteisėtų veiksmų (sutarties pažeidimo) ir žalos ryšiu (Civilinio kodekso 6.247 straipsnis) ir skolininko kalte (Civilinio kodekso 6.248 straipsnis). Sutartinei civilinei atsakomybei taikyti yra būtinas šių sąlygų visetas – bent vienos sąlygos nebuvimas eliminuoja civilinės atsakomybės taikymo galimybę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-144-915/2018, 31 punktą).

Pareiškėjas teigia, kad dėl banko neteisėtų veiksmų – nepagrįsto interneto banko paskyros panaikinimo – patyrė tiesioginių 15 193 JAV dolerių nuostolių, nes negalėjo parduoti savo turimų Fondo vienetų už 2021 m. vasario 16 d. kainą. Atkreiptinas dėmesys, kad tarp šalių nėra ginčo dėl to, kad bankas atliko neteisėtus veiksmus – pareiškėjo prašymu uždarydamas pareiškėjo sąskaitas banke nepagrįstai panaikino ir interneto banko paskyrą, dėl to pareiškėjas neteko galimybės prisijungti prie savo vertybinių popierių sąskaitos banke ir joje atlikti pavedimų. Bankas pripažįsta, kad padarė klaidą – uždarydamas pareiškėjo sąskaitas banke nepagrįstai panaikino ir pareiškėjo interneto banko paskyrą. Kadangi tarp šalių nėra ginčo dėl to, kad bankas atliko neteisėtus veiksmus ir bankas savo klaidą pripažįsta, detaliau banko atlikti neteisėti veiksmai nebus analizuojami.

Civilinio kodekso 6.249 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad žala yra asmens turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), taip pat negautos pajamos. Piniginė žalos išraiška yra nuostoliai. Taikant civilinę atsakomybę atlyginami tik tie nuostoliai, kurie susiję priežastiniu ryšiu su neteisėtais skolininko veiksmais (Civilinio kodekso 6.247 straipsnis).

Civilinio kodekso 6.251 straipsnio 1 dalis įtvirtina visišką nuostolių atlyginimo principą, kurio esmė – siekis grąžinti nukentėjusį asmenį į padėtį, kurioje jis būtų buvęs, jei nebūtų buvę kreditoriaus žalingų veiksmų. Kaip ir buvo minėta, neteisėti veiksmai yra tik viena iš sutartinės civilinės atsakomybės sąlygų. Tam, kad bankui kiltų civilinė atsakomybė, būtina sąlyga yra žala, kurios piniginė išraiška – nuostoliai. Pareiškėjas teigia, kad dėl banko neteisėtų veiksmų patyrė tiesioginių 15 193 JAV dolerių nuostolių, nes neturėjo galimybės per savo interneto banko paskyrą prisijungti prie savo vertybinių popierių sąskaitos ir negalėjo parduoti turimų Fondo vienetų už 2021 m. vasario 16 d. kainą. Bankas teigia, kad sutiktų svarstyti nuostolių atlyginimo klausimą, jeigu pareiškėjas pateiktų įrodymus, kad dėl banko neteisėtų veiksmų patyrė prašomą atlyginti sumą – 15 193 JAV dolerių, atitinkančius nuostolius. Vis dėlto pareiškėjas jokių įrodymų, patvirtinančių, kad pareiškėjas dėl neteisėtų banko veiksmų patyrė 15 193 JAV dolerių nuostolių, bankui nepateikė.

Lietuvos bankas, atsižvelgdamas į tai, kad iš esmės bankas pripažįsta savo klaidą ir yra pasirengęs atlyginti pareiškėjo dėl banko neteisėtų veiksmų patirtus tiesioginius nuostolius, 2021 m. rugpjūčio 13 d. raštu Nr. S 2021/(34.72.E-3403)-PR-695 „Dėl kreipimosi trūkumų šalinimo“ taip pat paprašė pareiškėjo pateikti įrodymus, kurie pagrįstų, kad pareiškėjas dėl neteisėtų banko veiksmų patyrė tiesioginių 15 193 JAV dolerių nuostolių. Tačiau pareiškėjas ir Lietuvos bankui jokių įrodymų nepateikė. Tačiau pareiškėjas paaiškino, kad jo patirtą tiesioginį nuostolį įrodo faktas, kad pareiškėjas 2021 m. vasario 16 d. per savo interneto banko paskyrą negalėjo prisijungti prie savo vertybinių popierių sąskaitos ir inicijuoti pavedimo parduoti visus turimus Fondo vienetus, nes bankas neteisėtai buvo panaikinęs interneto banko paskyrą. Taigi, nors pareiškėjas ir teigia, kad patyrė tiesioginių 15 193 JAV dolerių nuostolių, tačiau jokių įrodymų nei bankui, nei Lietuvos bankui nepateikė. Iš pareiškėjo pateiktų paaiškinimų apie nuostolio fakto pagrindimą galima teigti, kad pareiškėjas savo nuostoliu laiko ne tiesiogiai patirtas išlaidas, o negautas pajamas, kurių tikėjosi gauti pardavęs turimus Fondo vienetus.

Pagal Civilinio kodekso 6.249 straipsnio 1 dalį, asmens negautomis pajamomis laikomos pajamos, kurias asmuo būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų. Prie negautų pajamų priskiriama ir prarasta galimybė gauti pajamas, nes negautos pajamos bendraja prasme reiškia asmens netektą galimybę pagerinti savo turtinę padėtį. Tokio pobūdžio nuostoliai (prarasta galimybė) turi apibrėžtą piniginę vertę, jie reiškia tai, kad, jų nepatyręs, asmuo galbūt būtų turėjęs tam tikrą turtinę naudą. Įstatymų leidėjui įtvirtinus galimybę žalos patyrusiam asmeniui

reikalauti ne tik tiesioginių nuostolių, bet ir negautų pajamų atlyginimo, sudaromos prielaidos visiškam nuostolių atlyginimui.

Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamą praktiką, bylos šalis, reikšdama reikalavimą atlyginti netiesioginius nuostolius, turi įrodyti, kad ji patyrė realių nuostolių, t. y. negavo pajamų dėl kitos šalies neteisėtų veiksmų padarinių. Patirti netiesioginiai nuostoliai turi būti pagrįsti realiomis, įrodytomis, neišvengiamomis, o ne tikėtinomis pajamomis. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad apie tai, ar patirti nuostoliai gali būti vertinami kaip negautos pajamos arba patirtos išlaidos (turto sumažėjimas), sprendina pagal tokius kriterijus: 1) ar pajamos buvo numatytos gauti iš anksto; 2) ar pagrįstai tikėtasi jas gauti esant normaliai veiklai; 3) ar šių pajamų negauta dėl neteisėtų kitos šalies veiksmų. Nukentėjęs asmuo privalo įrodyti nuostolių, patirtų negautos naudos forma, realumą, dydį ir priežastinį ryšį su neteisėtais kalto asmens veiksmais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-116/2012).

Kaip ir buvo minėta, pareiškėjas nei bankui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių įrodymų, kad dėl banko neteisėtų veiksmų patyrė tiesioginių 15 193 JAV dolerių nuostolių. Pareiškėjas teigė, kad 2021 m. vasario 16 d. net kelis kartus mėgino jungtis prie savo interneto banko paskyros turėdamas tikslą parduoti savo vertybinių popierių sąskaitoje turimus Fondo vienetus už 2021 m. vasario 16 d. kainą. Bankas teigia, kad banko sistemų duomenys neužfiksavo pareiškėjo bandymo jungtis prie interneto banko paskyros nei 2021 m. vasario 16 d., nei 2021 m. vasario 17 d. Bankas pateikė išrašą iš savo vidaus sistemų apie pareiškėjo mėginimus jungtis prie interneto banko paskyros, juose nėra užfiksuota, kad pareiškėjas prie interneto banko paskyros jungėsi 2021 m. vasario 16 d. arba 2021 m. vasario 17 d. Banko Lietuvos bankui pateiktame vidaus sistemų išrašė matyti, kad pirmą kartą po to, kai per klaidą buvo panaikinta galimybė prisijungti prie interneto banko paskyros, banko sistemos užfiksavo pareiškėjo nesėkmingus mėginimus prisijungti prie savo interneto banko paskyros tik 2021 m. kovo 31 d. ir 2021 m. balandžio 10 d. Pareiškėjas Lietuvos bankui taip pat nepateikė ir jokių kitų duomenų, kurie galėtų patvirtinti, kad pareiškėjas 2021 m. vasario 16 d. ketino parduoti savo vertybinių popierių sąskaitoje laikomus Fondų vienetus. Taigi, ginčo byloje nėra jokių įrodymų, kurie galėtų pagrįsti, kad pareiškėjas dėl neteisėtų banko veiksmų patyrė tiesioginių ar netiesioginių nuostolių. Svarbu tai, kad, vadovaujantis civilinio proceso rungtyniškumo principu, pateikti nuostolių dydį patvirtinančius ar paneigiančius įrodymus yra ginčo šalių pareiga (Civilinio proceso kodekso 12, 178 straipsniai).

Kaip jau buvo minėta, nuostoliai yra būtina sutartinės civilinės atsakomybės sąlyga, t. y., be patirtų nuostolių fakto nustatymo, nėra pagrindo sutartinei civilinei atsakomybei kilti ir pagrindo patirtai žalai atlyginti. Nagrinėjamu atveju nustačius neteisėtus banko veiksmus, tačiau pareiškėjui nepateikus jokių įrodymų, kad jis tiesiogiai ar netiesiogiai patyrė jo prašomą atlyginti 15 193 JAV dolerių sumą, kita civilinės atsakomybės sąlyga – priežastinis ryšys tarp žalos ir neteisėtų veiksmų – nenustatinėtina. Darytina išvada, kad, neįrodžius patirtos žalos fakto, bankui nekyla civilinė atsakomybė ir bankas neturi pagrindo atlyginti pareiškėjo prašomos 15 193 JAV dolerių sumos. Nenustačius banko sutartinei civilinei atsakomybei kilti visų būtinų sąlygų, nėra pagrindo vertinti, kad pareiškėjo reikalavimas bankui atlyginti 15 193 JAV dolerių nuostolių sumą yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.